

4 sierpnia 1944 r. Rocznicą śmierci Krzysztofa Kamila Baczyńskiego

"Brylant, którym strzelamy we wroga" - tak historyk literatury Stanisław Pigoń nazwał Krzysztofa Kamila Baczyńskiego, poetę, który najpełniej wyraził los tzw. pokolenia Kolumbów. 4 sierpnia 1944 r. Baczyński poległ w Powstaniu Warszawskim.

Krzysztof Kamil Baczyński należał do pierwszego pokolenia urodzonego w niepodległej Polsce. Przyszedł na świat 22 stycznia 1921 roku w Warszawie jako syn nauczycielki Stefanii z Zieleńczyków, z zasymilowanej rodziny żydowskiej, oraz znanego międzywojennego krytyka literackiego Stefana Baczyńskiego. Stosunki między rodzicami poety nie układały się dobrze, co w końcu doprowadziło do separacji. Więzy z matką, która samotnie go wychowywała, pozostanie do końca jedną z najważniejszych relacji w życiu poety.

Baczyński zaczął pisać wiersze już jako uczeń warszawskiego gimnazjum im. Stefana Batorego. W jego klasie uczyli się późniejsi żołnierze warszawskich Grup Szturmowych Szarych Szeregów: Tadeusz Zawadzki "Zośka", Jan Bytnar "Rudy" i Maciej Aleksy Dawidowski "Alek". Na początku liceum Baczyński należał razem z nimi do drużyny harcerskiej - słynnej Pomarańczarni, potem związał się z tajnym radykalnym ugrupowaniem socjalistycznym "Spartakus". Z tego okresu pochodzi jego pierwszy znany wiersz "Wypadek

W okresie okupacji Baczyński mieszkał przy ul. Hołówki 3. Po utworzeniu w 1940 r. getta w Warszawie, pozostał z matką po aryjskiej stronie. Od jesieni 1942 do lata 1943 Baczyński studiował polonistykę na tajnym Uniwersytecie Warszawskim.

Na początku okupacji Baczyński związał się z socjalistyczną grupą "Płomienie", pisał także w lewicowym miesięczniku literacko-społecznym "Droga". Jednak lewicowe sympatie młodego poety znacznie osłabły po odkryciu w kwietniu 1943 roku grobów w Katyniu.

W czerwcu 1942 roku Krzysztof Kamil Baczyński ożenił się ze studentką podziemnej polonistyki Barbarą Drapczyńską. Małżeństwo okazało się wyjątkowo dobrane i zgodne. Podczas okupacji Baczyński ukończył podziemną Szkołę Podchorążych Rezerwy "Agricola", uczestniczył w kilku akcjach sabotażowych, m.in. w wysadzeniu pociągu niemieckiego na trasie Tłuszcz-Urle, która została przeprowadzona 27 kwietnia 1944 r.

Baczyński w okresie okupacji niemieckiej ogłosił 5 tomików poezji: "Zamknięty echem" (lato 1940), "Dwie miłości" (jesień 1940), "Wiersze wybrane" (maj 1942) i "Arkusze poetycki nr 1" (1944). Jego poezja wyraża emocje i los generacji Kolumbów. Poeta zdawał sobie z tego sprawę, w wierszach często stosował liczbę mnogą, przemawiając w imieniu swoim i całego pokolenia. Pisał wiersze katastroficzne,

chciał zmierzyć się ze swoją epoką, opisać czas wojny, która w jego wierszach ukazana jest jako ogromna, niszczycielska siła, niszcząca dawne systemy wartości i wprowadzająca nowe, okrutne prawa.

Wybuch Powstania Warszawskiego zaskoczył Baczyńskiego w rejonie pl. Teatralnego, gdzie został wysłany po odbiór butów dla oddziału. Nie mogąc przedostać się na miejsce koncentracji macierzystej jednostki na Woli, przyłączył się do oddziału złożonego z ochotników, którymi dowodził ppor. "Leszek" (Lesław Kossowski).

Poeta zginął w Pałacu Blanka 4 sierpnia około godziny 16. Trafił go niemiecki snajper strzelający z gmachu Teatru Wielkiego. 1 września zginęła jego żona - Barbara. Oboje pochowani są na Cmentarzu Wojskowym na warszawskich Powązkach.

E.Ż